

**ԼԵԶՈՒՆ ՈՐՊԵՍ ԿԱՄՈՒՐՋ ԴԵՊԻ ԻՐԱՎՈՒՆԲ.
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ
ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ESL ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ**

ABSTRACT

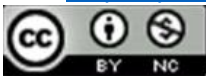
**BRIDGING LANGUAGE AND LAW: THE IMPORTANCE OF LEGAL
ENGLISH FOR ESL STUDENTS**

Legal English plays a cornerstone role in the academic and professional development of ESL (English as a Second Language) students studying law or law-related disciplines.

This article examines the importance of legal English proficiency, emphasizing its impact on students' comprehension of legal texts, participation in academic discussions, and development of future professional competencies.

Legal language is characterized by a specialized vocabulary, complex syntactic structures, and culturally embedded concepts, which often pose significant challenges for ESL learners. The article argues that insufficient mastery of legal English can hinder students' analytical skills, legal reasoning, and effective communication in both written and oral contexts. Moreover, it highlights the need for targeted pedagogical approaches that integrate language instruction with legal content, enabling ESL students to

* e-mail: a.ayvazyan@ysu.am

This work is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Received: 09/11/2025

Revised: 11/12/2025

Accepted: 17/12/2025

© The Author(s) 2025

bridge the gap between general English proficiency and the demands of legal discourse. By emphasizing the link between legal English competence and academic success, this study advocates for the inclusion of specialized legal English courses in law curricula. Such integration is essential not only for improving academic performance but also for preparing ESL students to operate confidently and ethically in international and multilingual legal environments.

Key words: English as a Second Language (ESL), Legal English, lingua franca, analytical tool, context, spectrum, legal style.

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Իրավաբանական անգլերենը անկյունաքարային դեր է խաղում ESL (անգլերենը որպես երկրորդ լեզու) ուսանողների ակադեմիական և մասնագիտական զարգացման գործում, որոնք ուսումնասիրում են իրավունք կամ իրավունքի հետ կապված առարկաներ:

Այս հոդվածը քննարկում է իրավաբանական անգլերենի իմացության կարևորությունը՝ ընդգծելով դրա ազդեցությունն ուսանողների կողմից իրավական տեքստերի ընկալման, ակադեմիական քննարկումներին մասնակցության և ապագա մասնագիտական կարողությունների վրա:

Իրավաբանական լեզուն բնութագրվում է մասնագիտացված բառապաշարով, բարդ շարահյուսական կառուցվածքներով և մշակութային առումով ներդրված հասկացություններով, որոնք հաճախ լուրջ մարտահրավերներ են առաջացնում ESL սովորողների համար: Հոդվածում փաստարկվում է, որ իրավաբանական անգլերենի անբավարար տիրապետումը կարող է խոչընդոտել ուսանողների վերլուծական հմտություններին, իրավական դատողությանը և արդյունավետ հաղորդակցությանը թե՛ գրավոր, թե՛ բանավոր համատեքստերում: Ավելին՝ այն ընդգծում է նպատակային մանկավարժական մոտեցումների անհրաժեշտությունը, որոնք ինտեգրում են լեզվի ուսուցումն իրավական բովանդակության հետ՝ թույլ տալով ESL ուսանողներին կամրջելու անգլերենի ընդհանուր իմացությունն ու իրավական քննարկումների պահանջները: Ընդգծելով իրավաբանական անգլերենի իմացության և ակադեմիական հաջողության միջև եղած կապը՝ այս ուսումնասիրությունը պաշտպանում է իրավաբանական

անգլերենի մասնագիտացված դասընթացների ներառումն իրավաբանական ուսումնական ծրագրերում: Նման ինտեգրումը կարևոր է ոչ միայն ակադեմիական առաջադիմության բարելավման, այլև ESL ուսանողներին միջազգային և բազմալեզու իրավական միջավայրերում վստահորեն պատրաստելու համար:

Բանալի բաներ՝ անգլերենը որպես երկրորդ լեզու (ESL), իրավաբանական անգլերեն, լինգվա ֆրանկա (lingua franca), վերլուծական գործիք, համատեքստ, սպեկտր, իրավական ոճ:

РЕЗЮМЕ

ЯЗЫК КАК МОСТ К ПРАВУ: ВАЖНОСТЬ ЮРИДИЧЕСКОГО АНГЛИЙСКОГО ДЛЯ СТУДЕНТОВ ESL

Юридический английский язык играет ключевую роль в академическом и профессиональном развитии студентов ESL (изучающих английский язык как второй язык), обучающихся по юридическим или смежным с правом направлениям.

Настоящая статья рассматривает важность владения юридическим английским, подчеркивая его влияние на восприятие студентами правовых текстов, участие в академических дискуссиях и формирование будущих профессиональных компетенций.

Юридический язык характеризуется специализированной лексикой, сложными синтаксическими конструкциями и культурно обусловленными понятиями, которые часто представляют значительные трудности для студентов ESL. В статье утверждается, что недостаточное владение юридическим английским может препятствовать развитию аналитических навыков, юридического мышления и эффективной коммуникации как в письменной, так и в устной форме. Кроме того, подчеркивается необходимость целенаправленных педагогических подходов, которые интегрируют обучение языку с изучением юридического содержания, позволяя студентам ESL преодолеть разрыв между общим уровнем владения английским и требованиями юридического дискурса. Подчеркивая связь между компетенцией в юридическом английском и академической успешностью, исследование обосновывает необходимость включения специализированных курсов юридического английского в учебные программы юридических факультетов. Такая

интеграция важна не только для повышения академической успеваемости, но и для подготовки студентов ESL к уверенной и этичной работе в международной и многоязычной правовой среде.

Ключевые слова: английский как второй язык (ESL), юридический английский, лингва франка (lingua franca), аналитический инструмент, контекст, спектр, юридический стиль.

Իրավաբանական անգլերենի իմացությունը հույժ կարևոր դեր է խաղում իրավաբանների մասնագիտական կյանքում: Այն կարևորություն ունեցող գործիք է ոչ միայն իրավաբանի մասնագիտության բարդությունները հաղթահարելու համար, այլև արդյունավետ հաղորդակցության, ճշգրիտ իրավական փաստաթղթեր կազմելու և բարդ իրավական հասկացությունները հասկանալու անկյունաքարն է: Որպես իրավական աշխարհի լինգվա ֆրանկա (lingua franca)՝ իրավաբանական անգլերենի իմացությունը լայն դռներ է բացում մասնագիտական ոլորտում աճի համար, բարձրացնում է հեղինակությունը և նպաստում հաջողության իրավական ասպարեզում:

Անժխտելի է այն փաստը, որ իրավաբանական անգլերենը ծառայում է որպես հաղորդակցման հիմնական միջոց իրավաբանի մասնագիտության մեջ՝ նպաստելով հաճախորդների, գործընկերների և դատարանների հետ հստակ և ճշգրիտ փոխազդեցությանը: Փաստաբանների համար իրավական հասկացություններն անգլերենով ճշգրիտ ձևակերպելու ունակությունը չափազանց կարևոր է: Արդյունավետ հաղորդակցման հմտությունները թույլ են տալիս փաստաբաններին բարդ իրավական տեղեկատվությունը հասկանալի ձևով փոխանցելու հաճախորդներին՝ ապահովելով նրանց

իրավունքների, պարտականությունների և դատական վարույթների հետևանքների ճշգրիտ ընկալումը: Ավելին՝ գործընկերների հետ հմուտ հաղորդակցությունը խթանում է համագործակցությունը, բարելավում թիմային աշխատանքը և ազդակում գործերի արդյունավետ կառավարումը՝ վերջնական արդյունքում նպաստելով տվյալ գործի հաջողությանը:

Իրավաբանական անգլերենը ներառում է մասնագիտացված տերմինաբանության լայն շրջանակ, որն անհրաժեշտ է իրավական համակարգի բարդություններն ըմբռնելու համար: Ապագա իրավաբանները պետք է ծանոթանան իրավական ընդհանուր տերմիններին և արտահայտություններին՝ իրավական փաստաթղթերն արդյունավետորեն հասկանալու համար: Հարկ է ընդգծել, որ իրավաբանական տերմինաբանության յուրացումը կարևոր է օրենքները մեկնաբանելու, պայմանագրեր կազմելու և իրավական քննարկումներին մասնակցելու համար: Այս տերմինների ճշգրիտ իմաստներն ու համատեքստերն ընկալելը հիմնարար նշանակություն ունի իրավական հաղորդակցության ճշգրտությունն ու պարզությունն ապահովելու համար: Միևնույն ժամանակ շարահյուսությունն ու քերականությունը կարևոր դեր են խաղում իրավաբանական անգլերենի կառուցվածքի և համահունչության ձևավորման գործում: Իրավաբանություն ուսումնասիրող ուսանողները պետք է հետևեն իրավական փաստաթղթերին բնորոշ քերականական և շարահյուսական կանոններին՝ իրենց փաստարկները համոզիչ ներկայացնելու համար: Նախադասության ճշգրիտ կառուցվածքը,

կետադրությունը և իրավական տերմինաբանության օգտագործումը նպաստում են իրավական փաստաթղթերի պարզությանը և արդյունավետությանը՝ ապահովելով իրավական փաստարկների համոզիչ և հասկանալի մատուցումը: Իրավաբանական անգլերենի շարահյուսության և քերականության ամուր իմացությունը թույլ է տալիս իրավաբաններին առավել սահուն և ճշգրտորեն ձևակերպելու իրենց մտքերը՝ բարձրացնելով նրանց հեղինակությունը և համոզիչ լինելը իրավական ոլորտում:

Որպես կանոն, հստակ և հակիրճ իրավական փաստաթղթերի կազմումը արդյունավետ իրավական հաղորդակցության առանձնահատկությունն է: Ապագա իրավաբանները պետք է զարգացնեն բարդ գրելաոճը, որը հարմարեցված է իրավաբանական գործնական պահանջներին. վերջինս բնութագրվում է ճշգրտությամբ, հակիրճությամբ և պաշտոնական ոճով: Իրավական լեզվից խուսափելը, պարզ լեզվի օգտագործումը և փաստաթղթերի տրամաբանական կառուցվածքը բարելավում են ընթերցողությունն ու ըմբռնելիությունը՝ նպաստելով տեղեկատվության արդյունավետ փոխանակմանը իրավաբանների և նրանց հաճախորդների միջև: Անկախ նրանից, թե դուք կազմում եք պայմանագրեր, հուշագրեր կամ համառոտագրեր, իրավական ոճի սահմանված կոնվենցիաներին հետևելը կարևոր է իրավական հասկացությունները ճշգրիտ և համոզիչ փոխանցելու համար:

Հարկ է նշել, որ անգլերենը որպես օտար լեզու սովորող փաստաբանները հաճախ հանդիպում են լեզվական խնդիրների, որոնք

խոչընդոտում են նրանց իրավական միջավայրում արդյունավետորեն հասկանալու և շփվելու ունակությանը: Իրավաբանական անգլերենի բարդությունը՝ զուգորդված իրավական տերմինաբանության նրբությունների հետ, լուրջ մարտահրավերներ է առաջացնում անգլերենը որպես օտար լեզու սովորող ուսանողների և փաստաբանների համար: Իրավական հասկացությունները հասկանալը և փաստարկներն արտահայտելը այլ լեզվով կարող է որոշ երկչոտություն, ինչը հանգեցնում է թյուրըմբռումների և սխալ մեկնաբանությունների (Marmor, 2008): Ավելին՝ ESL (անգլերենը որպես երկրորդ լեզու) սովորող փաստաբանները կարող են դժվարություններ ունենալ արտասանության, բառապաշարի ձեռքբերման և դարձվածքային արտահայտությունների հետ, ինչն ավելի է բարդացնում նրանց հաղորդակցման փորձերը: Լեզվական այսպիսի խոչընդոտների հաղթահարումը պահանջում է նվիրված ջանքեր և թիրախային լեզվի ուսուցման ռազմավարություններ, որոնք հարմարեցված են անգլերեն սովորողների յուրահատուկ կարիքներին:

Նշելի է, որ, լեզվական խոչընդոտներից բացի, ESL (անգլերենը որպես երկրորդ լեզու) սովորողները (փաստաբանները) պետք է կողմնորոշվեն մշակութային տարբերությունների միջև, որոնք ազդում են իրավական հաղորդակցության և փոխազդեցության վրա: Հաղորդակցման ոճերի, էթիկետի և մասնագիտական նորմերի մշակութային նրբությունները կարող են մեծապես տարբերվել՝ մարտահրավերներ առաջացնելով բազմամշակութային միջավայրերում գործող ESL (անգլերենը որպես երկրորդ լեզու) փաստաբանների համար:

Մշակութային նշանների սխալ մեկնաբանումը կամ մշակութային նորմերին չհետևելը կարող է խաթարել հաճախորդների, գործընկերների և դատական մարմինների հետ փոխհարաբերությունները՝ ազդելով դատական վարույթների արդյունքի վրա:

Իրավաբանական անգլերենի իմացության հետ կապված մարտահրավերները հաղթահարելու համար ESL (անգլերենը որպես երկրորդ լեզու) փաստաբանները կարող են իրականացնել տարբեր ռազմավարություններ՝ իրենց լեզվական հմտությունները և մշակութային կարողությունները բարելավելու համար: Նպատակային լեզվական վերապատրաստման այնպիսի ծրագրերին մասնակցելը, ինչպիսիք են իրավաբանական անգլերենի դասընթացները և լեզվի ինտեգրման փորձը, կարող են օգնել ESL (անգլերենը որպես երկրորդ լեզու) փաստաբաններին բարելավելու իրենց բառապաշարը, քերականությունը և հաղորդակցման հմտությունները: Բացի այդ՝ լեզվական պրակտիկայի հնարավորությունների ակտիվ որոնումը, այն է՝ դատավարությունների մրցույթներին, դատավարությունների փորձնական դասընթացներին և իրավական գրավոր աշխատանքներին մասնակցելը, կարող է բարձրացնել փաստաբանների վստահությունը և ազատ իմացությունը իրավաբանական անգլերենում: Այս ռազմավարություններն ու ռեսուրսներն օգտագործելով՝ անգլերենի թարգմանությամբ զբաղվող փաստաբանները կարող են հաղթահարել լեզվական խոչընդոտները և մշակութային տարբերությունները, ինչն ի

վերջո կբարձրացնի իրենց արդյունավետությունը և հաջողությունը իրավաբանական պրակտիկայում (Goodrich, 1998):

Անհերքելի է, որ իրավական բառարանները կարևորագույն գործիքներ են ESL ուսանողների և իրավաբանների համար, որոնք ձգտում են բարելավել իրավական տերմինաբանության իրենց ըմբռնումը: Այս ռեսուրսները տրամադրում են տարածված իրավական տերմինների և արտահայտությունների համապարփակ սահմանումներ, բացատրություններ և օրինակներ կանոնադրություններում, պայմանագրերում, դատարանի որոշումներում և այլ իրավական փաստաթղթերում: Իրավական բառարանները հաճախ ներառում են արտասանության ուղեցույցներ, հոմանիշներ, հականիշներ և համատեքստային օգտագործման նշումներ՝ օգնելու սովորողներին հասկանալ իրավական տերմինների իմաստը և օգտագործումը տարբեր համատեքստերում: ESL (անգլերենը որպես երկրորդ լեզու) ուսանողներն ու իրավաբանները կարող են օգտվել առցանց բառարաններից, բջջային հավելվածներից և մասնագիտացված բառարաններից՝ իրենց իրավաբանական անգլերենի բառապաշարը հարստացնելու և բարդ իրավական հասկացությունների ըմբռնումը բարելավելու համար: Միննույն ժամանակ գործնական վարժություններն ու ազդակներն իրավաբանական անգլերենի արդյունավետ ուսուցման ծրագրերի կարևոր բաղադրիչներն են: Այս գործողությունները ESL ուսանողներին և իրավաբաններին հնարավորություն են տալիս կիրառել իրենց գիտելիքներն ու հմտությունները իրատեսական իրավական այնպիսի

գործընթացներում, ինչպիսիք են պայմանագրերի կազմումը, դատական գործընթացի վերլուծությունը և փորձնական դատավարություններին մասնակցելը: Գործնական վարժությունները կարող են ներառել հետևյալ կետերը, որոնք նախատեսված են իրավական առաջադրանքների ու մարտահրավերների մոդելավորման համար՝

- գրավոր առաջադրանքներ,
- բանավոր ներկայացումներ,
- դերային խաղերի վարժություններ,
- իրավական հետազոտական ծրագրեր:

Պետք է նշել նաև, որ գործնական պրակտիկայով զբաղվելով՝ ESL սովորողները կարող են ամրապնդել իրավաբանական անգլերենի հասկացությունների իրենց ըմբռնումը, զարգացնել քննադատական մտածողություն և խնդիրներ լուծելու հմտություններ, ինչպես նաև վստահություն ձեռք բերել իրավական համատեքստերում արդյունավետորեն շփվելու համար: Բացի այդ՝ դասախոսների և գործընկերների կողմից ստացված արձագանքը կարող է օգնել սովորողներին բացահայտել բարելավման կարիք ունեցող ոլորտները և ժամանակի ընթացքում կատարելագործել իրենց իրավաբանական անգլերենի իմացությունը (Garner; Scalia, 2012):

Այսպիսով՝ հարկ է շեշտել, որ իրավաբանական անգլերենը կարևոր դեր է խաղում իրավաբանական մասնագիտության մեջ՝ ծառայելով որպես հաղորդակցման, ըմբռնման և համոզման լեզու իրավական համատեքստերում: ESL ուսանողներն ու փաստաբանները պետք է ունենան իրավաբանական անգլերենի բավարար

հմտություններ՝ իրավական համակարգի բարդությունները արդյունավետորեն կողմնորոշվելու, հաճախորդների և գործընկերների հետ շփվելու և իրենց հաճախորդների շահերը պաշտպանելու համար: Իրավական տերմինաբանության ըմբռնումը, շարահյուսության և քերականության տիրապետումը, ինչպես նաև գրավոր և հաղորդակցման հմտությունների կատարելագործումը իրավաբանական անգլերենի իմացության կարևոր բաղադրիչներ են: Իրավաբանական անգլերենին տիրապետելով՝ ESL ուսանողներն ու փաստաբանները կարող են բարելավել իրենց մասնագիտական կարողությունները, առաջ մղել իրենց կարիերան և նպաստել արդարադատության իրականացմանը:

Անժխտելի է այն փաստը, որ իրավական ոլորտի շարունակական զարգացմամբ և գլոբալիզացիայով պայմանավորված՝ իրավաբանական անգլերենի բավարար հմտությունների պահանջարկը շարունակ աճում է: Հետևաբար ESL ուսանողներին և փաստաբաններին խրախուսվում է ուսուցումն ամբողջ կյանքի ընթացքում, ինչպես նաև ակտիվորեն փնտրել հնարավորություններ՝ բարելավելու իրենց իրավաբանական անգլերենի հմտությունները: Անկախ նրանից՝ առցանց դասընթացների, իրավաբանական բառարանների, թե գործնական վարժությունների միջոցով, շարունակական ուսուցումն ու պրակտիկան իրավաբանական անգլերենի տիրապետման հաջողության բանալին են: Ներդրումներ կատարելով իրենց կրթության և մասնագիտական զարգացման մեջ՝ փաստաբանները կարող են բարձրացնել մրցունակությունը, ընդլայնել իրենց

հնարավորությունները և նշանակալի ներդրում ունենալ իրենց մասնագիտության շրջանակում:

Այս համապատկերում կարևոր է շեշտել, որ իրավաբանական անգլերենը ոչ միայն լեզվական հմտություն է, այլև մասնագիտական անհրաժեշտություն ESL ուսանողների և իրավաբանական ոլորտում հաջողության հասնելու ձգտող փաստաբանների համար: Իրավաբանական անգլերենի կարևորությունը գիտակցելով և շարունակական ուսուցմանն ու կատարելագործմանը նվիրված լինելով՝ ESL ուսանողներն ու փաստաբանները կարող են հաղթահարել լեզվական խոչընդոտները և հաջողության հասնեն իրավաբանական առաջխաղացման ոլորտում::

Հարկ է նշել նաև, որ անգլերենի ուսումնասիրությունը մեծ նշանակություն ունի իրավաբանական ֆակուլտետի ուսանողների համար, քանի որ իրավունքի առարկան խորապես կապված է լեզվի հետ: Իրավաբանական պրակտիկան պահանջում է հաղորդակցման ճշգրտություն, տեքստերի քննադատական մեկնաբանություն և համոզիչ փաստարկներ կառուցելու ունակություն, որոնցից յուրաքանչյուրը հիմնված է անգլերենի լավ իմացության վրա: Այս համոզմունքն ուսումնասիրում է անգլերենի ուսումնասիրության կարևորությունը իրավաբանական ֆակուլտետի ուսանողների համար՝ կենտրոնանալով վերջինիս դերի վրա՝ իրավական ըմբռնման բարելավման, արդյունավետ պաշտպանության խթանման և մասնագիտական կարողունակության ապահովման գործում: Ի վերջո, հստակորեն կարող ենք պնդել, որ

անգլերենի տիրապետումը ոչ միայն օժանդակ հմտություն է, այլև իրավաբանական կրթության և պրակտիկայի հիմնարար բաղադրիչ:

Իրավաբանական ուսումնասիրության և պրակտիկայի հիմքում ընկած է տեքստերի մեկնաբանությունը՝ լինի այն օրենքներ, նախադեպային իրավունք, պայմանագրեր թե համաձայնագրեր: Անգլերենի նրբերանգային ըմբռնումը կարևոր է իրավաբանական ֆակուլտետի ուսանողների համար՝ իրավական լեզվի նրբությունները հասկանալու համար, որը հաճախ օգտագործում է հատուկ տերմինաբանություն և շարահյուսություն: Ինչպես նշել է Բելլը, իրավական տեքստերը հաճախ խիտ են և լեցուն հնացած արտահայտություններով, ինչը պահանջում է լեզվի բարդ ըմբռնում՝ սխալ մեկնաբանություններից խուսափելու համար (Bell, 2011):

Հատկանշական է նաև այն, որ օրենսդրական մեկնաբանությունը, հանդիսանալով իրավաբանական կրթության հիմնական հմտություն, մեծապես կախված է լեզվական վերլուծությունից: Դատավորներն ու փաստաբանները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն օրենսդրության բառացի իմաստը, համատեքստը, որն իրենից ենթադրում է մի գործընթաց՝ պահանջելով անգլերենի քերականության և իմաստաբանության իմացություն: Հիրավի, ինչպես պնդում է Բարոուզը, իրավական տեքստերում երկիմաստությունները հաճախ առաջանում են լեզվական բարդություններից, և փաստաբանները պետք է պատրաստ լինեն դրանք վերլուծել մանրակրկիտ ընթերցման և դատողության միջոցով: Անգլերենի իմացության ամուր հիմքի բացակայության դեպքում

իրավաբանները կարող են սխալ մեկնաբանել կարևոր դրույթները, ինչը գործնականում կարող է լուրջ հետևանքներ ունենալ: Հետևաբար անգլերենի ուսումնասիրությունը ուսանողներին զինում է վերլուծական գործիքներով՝ իրավունքի բարդ լեզվով ճշգրիտ և վստահորեն կողմնորոշվելու համար (Burrows, 2013):

Մեկնաբանությունից զատ՝ համոզիչ հաղորդակցվելու ունակությունը իրավաբանական պրակտիկայի կարևորագույն դրույթներից է, և անգլերենը կարևոր դեր է խաղում այս ոլորտում: Իրավագիտության ուսանողները պետք է զարգացնեն ինչպես գրավոր, այնպես էլ բանավոր փաստաբանական հմտություններ, անկախ նրանից՝ կազմում են միջնորդություններ, գրում են իրավական կարծիքներ, թե ներկայացնում են փաստարկներ դատարանում: Ըստ Հաչինսոնի տեսության՝ հաղորդակցության մեջ պար-զույթունն ու ճարտասանությունը կենսական նշանակություն ունեն դատավորներին, ատե-նակալներին և հաճախորդներին համոզելու համար, և այս որակները զարգանում են անգլերենի մանրակրկիտ ուսումնասիրության միջոցով: Օրինակ՝ լավ կառուցվածքային իրավական համառոտագիրը հիմնված է տրամաբանական փաստարկման և ճշգրիտ լեզվի վրա՝ բարդ գաղափարները համառոտ փոխանցելու համար (Hutchinson, 2016) :

Ուշագրավ է, որ դատական պրակտիկայի հիմնական բաղադրիչ հանդիսացող հրապարակային ելույթը պահանջում է, որ փաստարկները ձևակերպվեն պարզ և հանրամատչելի, միաժամանակ լինեն խիստ: Ինչպես նշել է Սմիթը, տոնը փոխելու, հոետորական

հնարքներ կիրառելու և լեզուն տարբեր լսարաններին հարմարեցնելու ունակությունը բխում է անգլերենի խորը իմացությունից: Ուրոսի ուսանողը, որը չունի նման հմտություններ, կարող է ազդեցություն թողնելու դժվարություններ ունենալ դատավարությունների ժամանակ (Smith, 2018): Այսպիսով՝ անգլերեն սովորելը ոչ միայն բարելավում է գրավոր և խոսակցական տեխնիկական հմտությունները, այլև ձևավորում է արդյունավետ իրավական պաշտպանության համար անհրաժեշտ վստահությունը:

Ակադեմիական և դատական հմտություններից բացի՝ իրավաբանական ֆակուլտետի ուսանողները պետք է պատրաստվեն հաճախորդների հետ շփվելու գործնական պահանջներին, որոնցից շատերը կարող են ծանոթ չլինել իրավական տերմինաբանությանը: Այստեղ անգլերենը ծառայում է որպես կամուրջ բարդ իրավական հասկացությունների և ոչ մասնագիտական հասկացողությունների միջև: Ըստ Ուիլյամսի՝ փաստաբանները հաճախ հանդես են գալիս որպես թարգմանիչներ՝ պարզեցնելով բարդ տերմիններն ու ընթացակարգերը հաճախորդների համար՝ միաժամանակ պահպանելով ճշգրտությունը (Williams, 2007):

Ավելին՝ իրավաբանական ֆակուլտետի ուսանողների անգլերենի մասնագիտական կարողությունը հաճախ գնահատվում է գրավոր նամակագրության որակով, ինչպիսիք են պայմանագրերը և գրավոր կամ էլեկտրոնային նամակները: Քերականության, շարահյուսության կամ մտքի սխալները կարող են խաթարել փաստաբանի հեղինակությունը և վատ անդրադառնալ նրա

պրոֆեսիոնալիզմի վրա: Հաշինսոնն ընդգծում է, որ իրավական փաստաթղթերում լեզվական մանրամասներին ուշադրություն դարձնելը անվիճելի է, քանի որ նույնիսկ աննշան սխալները կարող են հանգեցնել թյուրըմբռնումների կամ իրավական վեճերի (Hutchinson, 2016): Անգլերեն սովորելով՝ իրավաբանական ֆակուլտետի ուսանողները զարգացնում են մասնագիտական խոսքի վարպետությունը՝ այդպիսով խթանելով վստահությունը ինչպես հաճախորդների, այնպես էլ գործընկերների մոտ: Լեզվի ուսումնասիրության այս ասպեկտը, գուցե ոչ այնքան գրավիչ, որքան փաստաբանությունն է, թերևս նույնքան կարևոր է հաջողակ իրավաբանական առաջընթացի համար:

Թեև իրավաբանական ֆակուլտետի ուսանողների համար անգլերեն սովորելու առավելությունները հստակ են, այնուամենայնիվ անհրաժեշտ է հաշվի առնել լեզվաբանական ուսումնասիրության շեշտադրման հնարավոր սահմանափակումները հիմնարար իրավական գիտելիքների հաշվին: Ոմանք կարող են պնդել, որ իրավաբանական մասնագիտության ուսումնական ծրագրերն արդեն իսկ պահանջկոտ են, ինչը քիչ տեղ է թողնում անգլերենին լրացուցիչ ուշադրության համար: Այնուամենայնիվ, ինչպես նշում է Բարոուզը, լեզվական հմտությունները ոչ թե ընտրովի լրացուցիչ նյութ են, այլ իրավաբանական կրթության անքակտելի մաս, քանի որ դրանք առարկայի յուրաքանչյուր ասպեկտի հիմքն են: Ավելին՝ արտերկրում իրավաբանական բազմաթիվ դպրոցներ անգլերենի ուսուցումը ներառում են իրենց ծրագրերում՝ իրավական գրավոր աշխատանքի և

հետազոտական մոդուլների միջոցով՝ շեշտադրելով այն հանգամանքը, որ այն լրացնում է, այլ ոչ թե մրցակցում ուսումնասիրության այլ ոլորտների հետ (Burrows, 2013): Հետևաբար, որպես հավասարակշռված մոտեցում, անգլերենը պետք է դիտարկել ոչ թե որպես առանձին առարկա, այլ որպես իրավունքի տիրապետման ներդրված գործիք:

Մեկ այլ նկատառում է նաև այն, որ իրավագիտականի ոչ բոլոր ուսանողներն են մտնում ոլորտ անգլերենի ուժեղ իմացությամբ, մասնավորապես նրանք, ում համար այն երկրորդ լեզու է: Այնուամենայնիվ, համալսարանները հաճախ տրամադրում են անհատականացված աջակցություն, ինչպիսիք են այս բացը լրացնելուն ուղղված լեզվական սեմինարները՝ գիտակցելով անգլերենի անփոխարինելիությունը իրավաբանական ուսուցման մեջ (Smith, 2018): Հետևաբար, չնայած գոյություն ունեցող մարտահրավերներին, դրանք հաղթահարելի են ինստիտուցիոնալ հանձնառության և ուսանողների նվիրվածության շնորհիվ, ինչը ևս մեկ անգամ ընդգծում է անգլերենին առաջնահերթություն տալու կարևորությունը իրավաբանական կրթության մեջ:

Եզրակացնելով՝ կարող ենք հանգել նրան, որ անգլերենի ուսումնասիրությունը չափազանց կարևոր նշանակություն ունի իրավաբանական ֆակուլտետի ուսանողների համար, քանի որ այն հիմք է հանդիսանում իրավական մեկնաբանության, պաշտպանության և մասնագիտական հաղորդակցման կարևոր հմտությունների համար: Լեզվի լավ տիրապետման միջոցով ուսանողները կարող են կողմնորոշվել իրավական տեքստերի բարդությունների մեջ, համոզիչ

փաստարկներ ներկայացնել դատարանում և վստահություն ձեռք բերել հաճախորդների հետ պարզ և համակրելի փոխազդեցության միջոցով: Ինչպես վկայում են հեղինակավոր աղբյուրները, լեզվական իմացությունը ոչ միայն լրացուցիչ հմտություն է, այլև իրավաբանական պրակտիկայի հիմնարար տարր: Հետևաբար իրավաբանական մասնագիտություն ուսուցանող ինստիտուտները պետք է շարունակեն անգլերենը ներառել իրենց ուսումնական ծրագրերում, մինչդեռ ուսանողները պետք է ճանաչեն իրենց լեզվական հմտությունները կատարելագործելու արժեքը՝ գուցորդված էական իրավական գիտելիքների հետ:

Անգլերենին տիրապետելն ի վերջո իրավաբանական ֆակուլտետի ուսանողներին հնարավորություն է տալիս բավարարելու իրենց ապագա առաջընթացի բազմազան պահանջները՝ ապահովելով իրենց մասնագիտության մրցունակությունը միջազգային բարձր հարթակներում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Bell, J. (2011) Doing Your Research Project: A Guide for First-Time Researchers in Education, Health and Social Science. 5th edn. Maidenhead: Open University Press.
2. Burrows, A. (2013) A Restatement of the English Law of Contract. Oxford: Oxford University Press.
3. Garner, B. A., & Scalia, A. (2012). Reading law: The interpretation of legal texts. West Publishing.
4. Goodrich, P. (1998). Legal hermeneutics. In Routledge Encyclopedia of Philosophy. Routledge. Routledge Encyclopedia of Philosophy.

5. Hutchinson, T. (2016) *Researching and Writing in Law*. 4th edn. Pyrmont: Lawbook Co.
6. Marmor, A. (2008). The pragmatics of legal language. *Ratio Juris*, 21(4), 423–452. Academia.
7. Smith, R. (2018) *Legal Writing: Process, Analysis, and Organization*. 7th edn. New York: Wolters Kluwer.
8. Williams, C. (2007) *Tradition and Change in Legal English: Verbal Constructions in Prescriptive Texts*. Bern: Peter Lang.